

Postbus 1406
7600 BK Enschede

Nummer 4

Prijs f 3.-

Clubblad

Bijeenkomst

Software

Public Domain

Recensies

Inhoud

De gebruikersavond	3
Persbericht	4
Geheimen van Teradesk	6
Public Domain	18
ST Computer nr. 7, juli 1993	24
ST Computer nr. 8, augustus 1993	27
Route	31
Uitnodiging	32

Dit blad is een uitgave van de vereniging *ST OOST* en verschijnt circa 9 keer per jaar mits er voldoende kopij is. Reacties en/of kopij kunnen verzonden worden naar:

Monique en Johan Meijer, Brandehoflanden 24, 7542 BX Enschede

Informatie over het blad en de vereniging kunnen worden verkregen bij de volgende personen (het bestuur van *ST OOST*):

Hans Wessels	voorzitter	05490-21622
Wout Klaren	sekretaris	05498-43344
Johan Meijer	penningmeester a.i.	053-775831
Martin Baars	organisatie avonden	053-301615
Ger Hobbelt	materiaalkommissie	05490-15554
Monique Meijer	redactie	053-775831

Overname van artikelen of gedeelten hiervan is alleen toegestaan met vermelding van de bron. De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van artikelen. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of op te splitsen in delen.

Bijeenkomst

Op de bijeenkomst zijn de volgende items te verwachten:

* **Computertijdschriften**

Bijna alle Atari ST/TT computertijdschriften zijn aanwezig om op de hoogte te komen van alle nieuwtjes.

* **Informatie-ordners**

Alle *ST OOST* clubbladen en diverse clubbladen van andere verenigingen zijn op de avond in te zien. Tevens is er een ordner met technotips en de Atari Briefing.

* **Public Domain**

Het PD bestand wordt continu aktueel gehouden, kom ook langs op de bijeenkomst, jouw PD schijf zit er vast ook bij!

* **Help-service**

ST OOST medewerkers en ook leden en niet-leden staan klaar om jouw problemen (met hard- en software) op te lossen.

* **Demonstraties**

Op elke bijeenkomst is er wel een demonstratie van hard- en/of software zoals spelletjes, programmeertalen, MIDI, DTP, etc.)

Monique Meijer

Diversen

Persbericht

Atari en IBM kondigen strategisch productie kontrakt aan voor multimedia entertainment systeem.

Atari kondigde op 28 juni 1993 te Sunnyvale CA aan dat zij een kontrakt hebben afgesloten met IBM Corporation's Charlotte voor de produktie van de Atari Jaguar, Atari's nieuwste 64-bit computer. Het meerjarenkontrakt heeft een waarde van \$500 miljoen.

De Atari Jaguar, die gemaakt zal worden in de USA, is een interactief multimedia entertainment systeem met 16 miljoen kleuren in 24-bit True-Color met 3-D polygonen met schaduw graphics voor een 'real world' in realtime. Een 32 bits expansiepoort biedt aansluitingsmogelijkheid met kabel- en telefoonnetwerken, een digitaal signaal processor poort is bedoeld voor modem en digitale audio. De Jaguar zal ook double-speed CD ondersteunen.

Sam Tramiel (Atari) zegt over de Jaguar: 'This system is clearly the wave of the future'. Vanwege de veelheid aan visuele en audio effecten is besloten met een betrouwbare firma samen te werken om de kwaliteit te waarborgen.

De IBM Charlotte fabriek heeft 15 jaar alleen IBM produkten gefabriceerd voor de zakenmarkt, maar is onlangs begonnen met andere firma's te gaan samenwerken. De Atari Jaguar representeert één van IBM's eerste stappen op de massa consumentenmarkt.

Herbert L. Watkins (IBM) deelde mee: 'This is a wonderful opportunity to work with Atari and their new system'. Iedereen verwacht van IBM produkten voor complexe informatie technologie en hiermee zal een concurrerend consumenten produkt worden gemaakt.

Naast de assemblage zal IBM ook verantwoordelijk zijn voor inkoop, testen, verpakking en distributie. De Jaguar wordt gebaseerd op een door Atari ontworpen 64-bits RISC processor met een technologie die viermaal zo hoog ligt als de huidige. Het geluidssysteem wordt gebaseerd op Atari's high-speed DSP voor CD-kwaliteit.

De Jaguar zal gelimiteerd op de New York markt verschijnen. De nationale uitvoer wordt volgend jaar verwacht met een prijs rond de \$200.

Vertaling uit het persbericht van Atari door Johan Meijer

Software

Geheimen van Teradesk

Tips en trucs bij het gebruik van Wout Klaren's ongebruikelijke en krachtige desktop software voor de ST en TT lijnen van Atari.

Door Al Fasoldt

Technisch Journalist, Syracuse Newspapers en Newhouse News Service, Computersysteem trainer en programmeur, the Herald-Journal, the Herald American en the Post-Standard Syracuse, New York.

Copyright (C) 1993 by Al Fasoldt. All rights reserved.

Vertaling van 'Secrets of Teradesk', vertaald door Mr Nil (the Great) of the TOS-crew, gecorrigeerd door Insh_Allah of the TOS-crew

Introductie

Nog een desktop? Wat is er mis met wat we al hebben?

Atari gebruikers boffen. Ze hebben keuzes. Omdat de eerste STs werden afgeleverd met een ingebouwde desktop waaraan veel van de mogelijkheden van het concurrerende Macintosh systeem (en later Microsoft Windows) desktop ontbraken, is alternatieve desktop software sterk ingeburgerd in de wereld van de Atari ST en TT computers. De ingebouwde desktop is on-

derdeel van TOS ("The Operating System") en is makkelijk te gebruiken en behoorlijk flexibel, in het bijzonder in z'n laatste versies. Maar Atari's eigen desktop is vaak het eerste onderdeel dat vervangen wordt wanneer ST en TT bezitters naar software zoeken om hun computer gebruik te verlevendigen.

De populairste alternatieve desktop bij de gebruikers in Noord Amrika is NeoDesk van Gribnif Software. NeoDesk is een ambitieus programma dat alle operaties die gewoonlijk op de desktop - de gebruikers interface van de computer - worden uitgevoerd, verandert en voorziet in functies die helemaal niet aanwezig zijn op de standaard Atari desktops. (Lees voor een gedetailleerd overzicht van NeoDesk mijn "Secrets of NeoDesk", verkrijgbaar op GEnie en andere online services.)

Zoals ook enige andere desktop vervangers, zoals HotWire (een programma-opstart-shell met geïntegreerde applicaties van CodeHead Software) en de DC Desktop (van het ter ziele gegane Double-Click Software) is NeoDesk een commercieel programma. Maar onder de niet commerciële desktop vervangers is er een intrigerend programma uit Nederland genaamd TeraDesk. Het is geschreven door Wout Klaren en wordt verspreid als copyrighted freeware - software die u mag gebruiken en met andere gebruikers mag delen zonder er iets voor te betalen, maar welke u niet ge-

Software

rechtigd bent te veranderen en als uw creatie te verspreiden. Tevens mag u TeraDesk niet verkopen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de auteur.

TeraDesk is verkrijgbaar in twee versies, één voor de ST, STe en Mega STe en één voor de TT. Het is op dit ogenblik niet bekend of de TeraDesk ook werkt op de Atari Falcon030, maar beta testers van Atari's nieuwe multitasking operating system, MultiTOS, hebben gezegd dat het goed werkt onder MultiTOS.

Omdat TeraDesk vele veranderingen ten opzichte van de laatste Atari desktops biedt, zou iedere ST en TT gebruiker, die geïnteresseerd is in een krachtigere bedieningsomgeving, TeraDesk in overweging moeten nemen. Het is makkelijk te installeren en Klarens gebruikershandleiding is helder geschreven en vertaald. TeraDesk heeft tenminste een belangrijke tekortkoming in de manier waarop het desktop-ikoon verwijderingen behandelt. Dit document zal het probleem grondig uitleggen. Alles inbegrepen is TeraDesk een waardige vervanger voor de in iedere Atari ingebouwde software. Wat ik hoop toe te voegen door deze extra documentatie is het perspectief van een deskundig ST en TT gebruiker. Dit is een toevoeging op Klarens handleiding, maar vervangt het op geen enkele manier.

Noot van de Auteur:

Dit artikel mag vrijelijk worden gedistribueerd in iedere vorm, maar alleen als

het onveranderd blijft. U hebt geen toestemming deze tekst te wijzigen of het op enige manier commercieel te gebruiken.

Als u aanmerkingen of vragen hebt en in het bijzonder als u fouten in dit werk vindt, kunt u mij bereiken op een van onderstaande adressen:

Al Fasoldt
Syracuse Newspapers
Box 4916
Syracuse, NY 13221

GEnie: a.fasoldt
America Online: Al Fasoldt
Internet: afasoldt@erc.cat.syr.edu

Dit is versie 1.0.1, geschreven in April 1993 op het computercentrum in Countess Pines, Baldwinsville, New York.

Deel 1: Doe het goed

Laat ze windows verteren

Enige Atari gebruikers die bekend zijn met enkele van de andere window geïntereerde systemen - het Open Software Foundation's Motif bijvoorbeeld of IBM's rekenkracht verslinden - maar elegante OS/2 - kunnen teleurgesteld zijn door enkele manieren waarop de doorsnee Atari desktop gebruik maakt van windows. Dit is het duidelijkst te zien door het falen van alle single-tasking versies van TOS bij het juiste gebruik van meerdere windows op een belangrijk moment - het laten zien van data. Zelfs NeoDesk heeft deze tekortkoming. Maar Tera-

Software

Desk, welke z'n eigen zwakke punten heeft op andere gebieden, is magnifiek in dit opzicht, het behandelt windows goed!

Wat bedoel ik met 'goed'? En wat is deze verwijzing naar 'data'? Windows op een Atari desktop laten files en folders zien, en dat is wat ze behoren te doen, niet?

Nee, dit is alleen maar een gedeelte van wat ze zouden moeten doen. Een window op een ST of TT desktop - iedere desktop, van Atari of iemand anders - heeft een gebruikelijke functie: het laten zien van files en folders. Dubbel-klik op een folder in een window en de inhoud van dit window verandert om de inhoud van de folder te laten zien; nieuwere versies van TOS en vele alternatieve desktops beschikken over een ander soort dubbelklik die een nieuw window opent voor die folder en het vorige window geopend houdt.

Deze desktops werken natuurlijk ook goed als programma opstarters. Dubbel-klik op een uitvoerbare file - een met een filenaam die eindigt op "PRG" of "TOS" bijvoorbeeld - start de applicatie. In alle alternatieve desktops en in de TOS desktops vanaf het aller-eerste uur zorgt dubbelklikken op een file die een filenaam extensie heeft die bij een applicatie hoort voor het starten van de applicatie en laadt de file in die applicatie. En in alle nieuwere desktopversies start het slepen van een data-file naar de filenaam of het ikoon van een applicatie het betreffende programma en laadt de file automatisch.

Dit is leuk, maar zou alleen nog maar het begin moeten zijn. In de single-tasking TOS desktops en in NeoDesk tot en met versie 3.03, is dit helaas alles. Als de file die u selecteert door dubbel te klikken een tekstfile is die u wilt lezen kan er maar één ding gebeuren: of de desktop zelf laat u de file zien in een full-size window, die al het andere op de desktop bedekt tot u dit window sluit, of de desktop start een tekst-displayer (of editor), die u heeft geselecteerd in het desktop setupmenu, waarna dat tekst-display programma het scherm overneemt om de tekst te laten zien.

Met andere woorden, zowel NeoDesk als de single-tasking TOS desktops zullen u uit zichzelf nooit een tekstfile laten zien in een resizable window terwijl de desktop nog steeds toegankelijk is. (Met behulp van een deskaccesoire zoals STeno kunt u een klein window openen voor een tekstfile en veel van de desktop zichtbaar houden, maar dit maakt meer gebruik van GEM en is geen desktop window functie. Het punt is dat een zo simpele actie als het laten zien van een tekstfile een desktop windowfunctie zou moeten zijn, niet een lifflaasje mogelijk gemaakt door een deskaccesoire-tje. Het moet gezegd dat Neodesk u wel de mogelijkheid biedt een tekstfile-ikoon naar het ikoon van de STeno deskaccesoire te slepen waarna deze dan zal opstarten met het STeno window en de tekst laten zien, maar dit blijft een verspilling van een deskaccesoire - en deze optie is natuurlijk niet uitvoerbaar als STeno niet geladen is.)

Software

De manier waarop TeraDesk dit afhandelt is ideaal. Wanneer u dubbel-klikt op een file die geen uitvoerbaar programma is en ook niet is toegekend aan een applicatie, opent Tera een dialoogbox die de keuze biedt tussen Show, Edit, Print en Cancel. Als u Show aanklikt (of gebruik maakt van Tera's ingebouwde hotkey systeem en op Alt-s drukt) wordt er een window geopend met daarin afgebeeld de inhoud van de file. Als de file ASCII tekst - woorden zonder enige extra layout-codes - bevat, wordt de tekst afgebeeld in een van de mogelijke verschillende karaktergrootten (drie grootten in ST high en zeven in TT medium). Als de file iets anders dan ASCII tekst bevat, wordt deze afgebeeld op als een serie hexadecimale codes met de hexadecimale bytecode in een tabel ter grootte van ongeveer drie-kwart van de breedte van de window en de equivalente ASCII karakters volgen aan de rechterkant.

Zolang enig tekstwindow in TeraDesk geopend is, verschijnt het woord "Viewer" in z'n GEM menu bar. Door te klikken op "Viewer" opent een menu zich dat twee opties heeft: "Tabsize" en "Hexmode". "Tabsize" laat u de breedte, in spaties, voor alle tabs in de tekst invoeren en "Hexmode" schakelt het scherm van hex-code naar ASCII en weer terug.

Zoals met file en folder windows, zijn TeraDesk's tekstwindows standaard GEM windows die ge-resize'd kunnen worden. In TT medium resolutie kunnen windows zo smal als 1/15e van de totale schermbreedte gemaakt wor-

den. En net zoals met file en folder windows wordt de grootte en positie van Tera's tekstwindows bewaard in TeraDesk's configuratiefile (het equivalent van de TOS "DESKTOP.INF" en "NEWDESK.INF" files). Maar er is meer: Als u een tekst-file in een window laadt en Tera's configuratie opslaat, zal TeraDesk dezelfde tekstfile in hetzelfde window laten zien - en het zal zelfs de tekst op dezelfde relatieve positie in het window laten zien.

Met andere woorden, als u de tekst tot de derde paragraaf had doorlopen, de window-afmeting aangepast had tot alleen zes regels zichtbaar waren en dan de TeraDesk setup configuratie had bewaard, zal de volgende keer dat u TeraDesk opstart het tekstwindow weer geopend worden met dezelfde tekst op dezelfde positie.

Dit is een onbetaalbare mogelijkheid. Een direct nut van deze optie is het openen van Klaren's documentatie (of deze tekst) op de TeraDesk en het window naar een gedeelte verschuiven wat u regelmatig in wilt zien, waarna U de desktop configuratie opslaat; de documentatie zal dan altijd aanwezig zijn in een direct toegankelijk (resizable) window. Als u het window zo klein mogelijk maakt en in een hoek plaatst, kunt u altijd het maximale tekstwindow krijgen door het window te 'toppen' (het window selecteren) en op de full-size button te klikken rechts boven in de window.

Deze techniek is krachtiger dan het op het eerste gezicht lijkt. Als u de TeraDesk instelt om een tekst altijd in een

Software

window te laten zien, zal hij altijd met de nieuwste versie van de tekst opstarten - dit betekent dat u een tekst-window kunt gebruiken om de dagelijkse berichten van een BBS of online service te tonen, mits ze iedere dag in de file die bij het window hoort opgeslagen worden. (Ik gebruik die mogelijkheid om alle binnenkomende e-mail die elke dag weer binnenstroomt, af te beelden op m'n desktop. Ik hoef geen mailreader of editor aan te roepen om iedere morgen de mail te bekijken; het is op m'n desktop reeds aanwezig in een window zodat ik er doorheen kan lopen).

Een ander gebruik voor een permanent tekst-window is het afbeelden van een korte help-file. Mijn TeraDesk configuratie omvat ook een klein geopend window met een lijst van functie-toets toewijzingen voor TeraDesk. In wezen breidt Tera de desktopwindow-metafoor uit tot meer dan alleen de categorie file- en folder-lijsten en resulteert hierdoor in een krachtigere en flexibelere desktop. MultiTos, het officiële Atari multitasking operating system, doet dit ook maar voegt te veel overtoellige waar ('overhead') toe om op niet-68030 Atari's met een normale snelheid te kunnen werken. Met zijn methode om file-displays in windows te gebruiken, bereikt Tera één van de doelen van MultiTOS zonder de handicap van langzamer werken.

Geef ze ikonen op de desktop

Eenieder die z'n voordeel heeft ge-

daan met het ikoon karakter van Atari's TOS desktops, weet dat het operating system niet meer dan een klein aantal ikonen kan beheren op de desktop. Deze limiet varieert met het gebruik van de andere mogelijkheden van de desktop, maar het zijn er altijd relatief weinig. Ieder desktop-ikoon wordt gerepresenteerd door een tekstnotatie in het TOS desktop informatiebestand, normaal NEWDESK.INF geheten. Deze file kan niet groter zijn dan ongeveer 4.168 bytes zonder TOS de error "system out of memory" te laten genereren als u de desktop probeert op disk op te slaan. (TOS zal tevens een error genereren als u andere operaties op de desktop probeert uit te voeren als de nog niet opgeslagen informatiefile te groot is).

TeraDesk laat u een ST kleur of monochrome desktop volledig vullen met ikonen en plaatst tot 64 ikonen op een grootbeeld desktop op een ST of op de TT kleuren en monochrome desktops. Tera gebruikt een DESKTOPCFG file in plaats van een NEWDESK.INF file en slaat z'n informatie niet in een ASCII formaat op. Deze file kan tenminste 5.354 bytes groot zijn.

Geen windows, geen winst

Tera staat tevens een groter aantal ikonen voor filetype's toe als de TOS desktop. Gebruik makend van het "Install window icon" submenu onder het "Options" drop-down menu kunt u file-namen toevoegen, gebruik makend van 'wildcards' als u dat wilt en deze koppelen aan ikonen welke TeraDesk

Software

in z'n ICONS.RSC file voorradig heeft. De ikonen worden afgebeeld in een scrollbaar window.

Een nadeel is dat de ikonen in dit window verschijnen als zwart/wit, zelfs als ze normaal in kleur zijn uitgevoerd. Dit veroorzaakt in het bijzonder een probleem als u folder-ikonen in verschillende kleuren hebt gemaakt om belangrijke subdirectories te representeren omdat ze er allemaal hetzelfde uitzien in Tera's ikoon-selectie window. Met andere woorden, als u het AUTO folder-ikoon in een kleur hebt en de TELECOMM folder in een andere kleur zult u zelf moeten onthouden waar deze folder-ikonen geplaatst zijn in de lijst als u er doorheen loopt. Als u een verkeerde kleur selecteert, selecteer dan de juiste kleur voordat u het configuratiebestand opslaat op disk; op deze manier zal Tera geen tussentijdse selectie opslaan (red.: ??).

Als u het wilt, kunt u ikonen voor de desktop maken met andere kleuren dan de kleuren die u kiest voor dezelfde ikonen in windows. Maak eerst gekleurde ikonen met behulp van een ikoon editor - die van SDS werkt als een XCONTROL CPX module en voldoet goed - en plaats de ikonen op de desktop. Save de desktop configuratie en ga daarna weer terug naar de ikooneditor en verander de kleuren. Als u daarna deze nieuwe versies aan geeft als window ikonen zal de desktop de ikonen in de ene kleur laten zien en de windows in de andere.

Hier is een voorbeeld van goed gebruik voor zo'n kleuren schema: U wilt

op de desktop ikonen plaatsen voor uw AUTO folder en voor een folder, die belangrijke systeem files (of backups van deze files), SYSTEM genaamd. U kunt deze twee folders rood en oranje kleuren op de desktop. In een window wilt u deze kleurkeuze echter niet meenemen: u kunt deze dus geel of licht bruin kleuren (de kleur 'manilla' bijvoorbeeld).

Hier is een ander voorbeeld: Op m'n belangrijkste systeem, welke duizenden folders bevat, heb ik vele AUTO folders opgeborgen binnen andere folders die behoren bij hun bijbehorende applicaties (AUTO folders die mee kwamen met de installatie disks) en ik wil niet dat ze hetzelfde er uit zien als de AUTO folder die ik heb in de root directory van mijn C: partitie. Door een AUTO folder-ikoon oranje te kleuren, op de desktop te plaatsen (en de configuratie te op te slaan), kan ik daarna de ikoon-kleur veranderen voor gebruik in alle desktop windows waar ze in geel te zien zijn zoals alle andere folders.

Geef ze op beide manieren van katoen

TT bezitters die de TT kleurenmonitor of een VGA monitor als vervanging hebben kunnen al van een valkuil van gekleurde ikonen op de hoogte zijn. Als de achtergrond van een ikoon op een kleur is gezet, verschijnt deze zwart op een monochroom scherm. Dit betekent dat ikonen die een gekleurde voorgrond en achtergrond hebben als gevulde vormen op een monochrome

Software

desktop verschijnen, onafhankelijk of deze van TOS of TeraDesk is. TT gebruikers lijden meer van deze moeilijkheid dan andere Atariërs vanwege het gemak waarmee de TT van kleur naar monochroom kan worden geschakeld. (De ST heeft verschillende monitoren nodig om dit te kunnen doen maar de TT kan een perfecte ST monochrome desktop op het TT kleuren-scherm laten zien.)

Als u bereid bent om twee ikoonsets te maken - één die alleen zwart/wit is en één met kleuren - kun je twee ICONS.RSC files aanmaken. Noem de monochrome versie MONO.RSC en de kleurenversie COLOR.RSC en plaats ze in een folder binnen de TeraDesk folder genaamd ICONRSC. Door Super Boot of een andere volledig uitgerust boot-configuratie utility te gebruiken, kunt u de boot utility de juiste ikoon resourcefile van de ICONSRSC folder naar de TeraDesk folder laten copieren en deze ICONS.RSC laten noemen; TeraDesk zal deze automatisch gebruiken als hij opstart. (Afhankelijk van uw boot utility kan het zijn dat u het iets anders zou moeten opzetten. Een ander alternatief is om twee folders te maken binnen de TeraDesk folder, MONO en COLOR geheten welke beide een ICONS.RSC file bevatten. De bootutility hoeft nu alleen nog maar de juiste ICONS.RSC naar de TeraDesk folder te copieren.)

Een ander alternatief maakt gebruik van Tera's mogelijkheid om een programma te runnen als het opstart. Dit wordt geregeld door een korte tekstfi-

le met de naam DESKTOPBAT. De eerste regel moet de locatie aangeven van het programma dat Tera moet starten, door het CD (change directory) commando te gebruiken. De tweede regel bevat de naam van het programma en eventuele parameters die aan het programma moeten worden doorgegeven. De rest van de file DESKTOPBAT behoort een lijst van verschillende desktop configuratiebestanden te bevatten welke de TeraDesk automatisch laadt afhankelijk van de resolutie waarin het programma draait.

Hier is een voorbeeld van een TERADESK.BAT in TeraDesk:

```
cd c:\shells
tomshell terahigh
#640,200 medres.cfg
#640,400 highres.cfg
#640,480 ttmed.cfg
```

Deze DESKTOPBAT file zoekt TOMSHELL.TOS in de CASHells folder, start TOMSHELL met een instructie naar TOMSHELL om de batch file met de naam TERAHIGH.BAT te laden. Nadat TOMSHELL geïndigd is, laadt TeraDesk de juiste desktop configuratiefile, afhankelijk van de huidige resolutie.

De mogelijkheid van Tera om een programma te runnen tijdens het opstarten kan erg handig zijn op verschillende manieren. Als je gewoonlijk erg krap zit in disk ruimte kan Tera zelf z'n eigen support files uitpakken voordat alles ingeladen is met behulp van ARC.TTP:

Software

```
cd c:\arc
arc x c:\teradesk\tera.arc
#640,200 medres.cfg
#640,400 highres.cfg
#640,480 ttmed.cfg
```

Ook kan Tera elke keer als deze opstart automatisch een backup maken van z'n belangrijke configuratiebestanden op de volgende manier:

```
cd c:\arc
arc a c:\teradesk\*.cfg *.rsc
#640,200 medres.cfg
#640,400 highres.cfg
#640,480 ttmed.cfg
```

Als je STeno of EdHack bezit, twee excellente teksteditoren, kan Tera automatisch de editor opstarten en een tekstfile inladen:

```
cd c:\wordproc
steno myfile.txt
#640,200 medres.cfg
#640,400 highres.cfg
#640,480 ttmed.cfg
```

Tera kan ook automatisch Aladdin runnen, de telecommunicatie-software dat alle GENie handelingen automatiseert. De mogelijkheden zijn eindeloos.

Deel 2: Slimme iconen

Het zijn niet slechts kleine plaatjes

Er zijn twee basismanieren waarop desktop-softwarepakketten iconen behandelen - als alias voor de echte files en als de echte files zelf. Iconen die worden behandeld als alias kunnen verwijderd of hernoemd worden zonder effect op de echte file. Iconen die equivalent zijn aan echte files zijn een verhaal op zich.

Erg weinig desktopsystemen behandelen iconen op de tweede manier. Maar Teradesk komt erg dicht bij dat ideaal - als je het een ideaal kunt noemen, omdat het tenminste een groot nadeel heeft - door gebruik van slimme iconen. Een kleine uitleg is hier op z'n plaats.

Als je een ikoon (of een bestandsnaam) vanuit een desktopwindow op de desktop sleept in nieuwere versies van Atari's TOS maak je in werkelijkheid een alias voor die file. Het operating system maakt een link in de NEWDESK.INF file die dat ikoon verbindt met de file die het representeert. Een dubbel-klik op het desktop alias ikoon wordt geïnterpreteerd als een instructie voor het operating system om dezelfde acties uit te voeren als zou gebeuren als het dubbel-klikken had plaatsgevonden op het file-ikoon (of filenaam), onafhankelijk waar het op de harddisk is opgeslagen.

TOS weet natuurlijk dat het desktop ikoon niet de echte file is. Als je het desktop alias ikoon naar de vuilnisbak sleept is de standaard actie die door TOS gestart wordt het verwijderen van het alias ikoon van de desktop. (TOS geeft de keuze tussen het alias ikoon verwijderen of de file zelf, maar z'n default is altijd om de alias te verwijderen zonder aan de file te zitten.)

Tot zover gaat het allemaal goed. Maar dat is precies het probleem; het gaat niet ver genoeg. De verbinding tussen het desktop alias ikoon en de echte file is statisch en werkt slechts in één richting, van de alias naar de

Software

file. Dit betekent dat de desktop niets weet van veranderingen van de file. Als u het ikoon voor ARC602.TTP op de desktop plaatste en de desktop-configuratie opslaat houdt TOS het alias ikoon op de desktop zelfs als u de echte file hernoemt tot ARC.TTP en ook als u de file van de disk verwijdert. Alles wat TOS kan doen als u dubbelklikt op het alias ikoon van een file die is hernoemd of verwijderd is een dialoogbox op het scherm zetten die u vertelt dat de file niet gevonden is en u vraagt de file te localiseren.

Maar Teradesk onderhoudt een actieve bidirectionele verbinding tussen een alias en zijn bijbehorende file. Zodra u het ikoon van een file op de desktop sleept, volgt TeraDesk de originele file. Als u de file hernoemt, hernoemt Tera het alias ikoon ook (met een uitzondering, zie hieronder) en als u de file wist, verwijdert Tera het ikoon van de desktop.

Er zijn vele voordelen aan zo'n actieve bidirectionele verbinding. Het duidelijke gemak waarmee u uw desktop kan opbouwen en waarin veranderingen van files en folders onmiddellijk doorgevoerd worden maken Tera's methode een verfrissende verandering van de standaard éénrichtingsverbinding zoals door TOS gebruikt wordt. Het feit dat u nooit aliases op de desktop hebt die naar niet bestaande files wijzen is een groot pluspunt en de gedachte dat Tera uw desktop benoemen automatisch onderhoudt als u uw files opschoont is geruststellend. Maar u moet doordrongen zijn van de risico's van deze bidirectionele verbin-

ding. Net zoals Tera een alias ikoon van de desktop verwijdert als u de file wist welke het ikoon representeert, wist het ook de file zelf als u het desktop ikoon naar de trashcan sleept. Als het ikoon de alias van een folder is zal TeraDesk de gehele folder wissen. Als het ikoon de alias is voor een partitie zal Tera de hele partitie wissen. Als u, zoals zoveel andere gebruikers, uw desktop zo hebt opgezet dat er geen waarschuwing wordt gegeven bij het wissen van files zal Tera direct de files, folders of partities wissen.

Mijn advies is om vaardig te worden in een twee-vinger vervanging voor de gewoonte om een alias ikoon van de desktop naar de trashcan te slepen, tenzij u zeker bent van wat u doet, te weten zowel het alias ikoon als de file wissen. Die twee vinger vervanging is Control-R, hetgeen de desktop-ikonen verwijdert en de file van de alias loskoppelt. U kunt ook het "Remove Icons" submenu gebruiken in de "Options" drop down menu om hetzelfde te bereiken.

De enige uitzondering op het automatisch hernoemen van desktop ikonen treedt op als u er voor kiest om een andere naam aan het ikoon te geven nadat u hem op de desktop heeft gesleept. Vele ervaren TOS desktop gebruikers doen dit met mooi effect. In plaats van opgescheept te zitten met een desktop die belachelijke ikonen heeft met cryptische labels zoals "WP.PR" en "GOOD.TOS", kunt u al uw desktop ikonen hernoemen - in normale hoofd-en-kleine-letters tekst - zodat u labels hebt zoals "WordPer-

Software

fect" en "Backup". Ondanks dat Tera niet langer hernoeringen van de echte file bijhoudt als u dit doet, zal TeraDesk nog steeds de twee met elkaar verbinden bij het wissen van een file. Wees op uw houde, door ALAD.PRg te representeren met een ikoon met de onschuldige label "Call GENie" op de desktop zal TeraDesk er niet van weerhouden om de file ALAD.PRg te wissen als u het "Call GENie" ikoon naar de vuilnisbak sleept.

????????? waar is deel 3 ??????????

Deel 4: Het namen spel

Waarom niet LOL in plaats van PRG?

In de wereld van de ST, TT en Falcon moeten uitvoerbare programma's - files die kunnen worden gestart als u op hen dubbel-klikt of als u ze aanroept vanuit een shell - een naam krijgen volgens een standaard filenamen-afspraken. Deze filenamen kunnen een willekeurige hoofdnaam hebben maar moeten een filenaam-extensie (de karakters die volgen op de punt aan het eind van het eerste deel van de naam) hebben die voldoet aan de drie karakters die het operating system verwacht te vinden. Deze filenaam extensies zijn PRG, TOS, TTP, APP en GTP.

Deze extensies betekenen:

- PRoGram (programma)
- The Operating System (het operating system, een programma dat zich min of meer gedraagt als een MS-DOS executable file)

- Tos-Takes-Parameters (TOS neemt parameters, ook zoals een MS-DOS programma)
- APPLication (applicatie, het zelfde als PRG)
- Gem-Takes-Parameters (GEM neemt parameters, een PRG dat trekken heeft van een TTP file)

Maar vanaf de dag dat de eerste ST ontworpen werd, is het Atari operating system flexibel genoeg geweest om iedere filenaam extensie toe te staan om gebruikt te worden als extensie voor een executable file. Dit was voor de gemiddelde gebruiker echter moeilijk om te veranderen omdat het nodig was om de DESKTOP.INF file te editen (de voorganger van de NEWDESK.INF file). De huidige TOS versies hebben dit minder moeilijk gemaakt maar TeraDesk maakt de kies-het-zelf extensie techniek erg makkelijk.

Gebruik het "Program options" submenu onder de "Options" drop-down menu om ofwel een complete filenaam of een filnaam extensie in te voeren. Als u een extensie intypt, gebruik dan wel de asterisk wildcard (het "*" karakter) in plaats van het eerste deel van de filenaam. U kunt iedere naam of extensie kiezen; noch TeraDesk noch het Atari operating system zal klagen als u "LOL" uitkiest als uitvoerbare file extensie voor spel programma's en "UGH" als de extensie voor een financieel database programma. Natuurlijk zal dit geen enkel effect hebben tenzij u al uw spel programma's herbenoemt van de "PRG" naar de "LOL" extensie en uw financiële software naar "UGH".

Software

Wat is het nut om zoets te doen? Het kan leuk zijn en het kan iemand vreemd verbazen als hij achter uw Atari zit en uitvoerbare files probeert te vinden maar het gebruiken van verschillende extensies voor uitvoerbare files kan ook helpen uw opslagmedium te organiseren. De filenamen zelf kunnen niet meer dan acht karakters in het hoofdveld hebben hetgeen de hoeveelheid dat deze kunnen uitdrukken beperkt. Maar als de filenaam extensie wordt gebruikt om een bepaald type programma - een disk utility bijvoorbeeld - aan te geven dan wordt het eerste deel van de filenaam uitdrukingsvaardiger. Als u zoets als "HDU" kiest voor harddisk utilities, kan u uw collectie harddisk software zodanig herbenoemen dat iedere file in die categorie de zelfde extensie heeft. Dit betekent dat een lijst in een directory die gesorteerd is op type alle "HDU" files bij elkaar zal aangeven.

Houd in gedachten dat dit soort van verandering problemen kan veroorzaken voor software die verwacht dat uw files zich aan de officiële regels houden. Sommige utilities bijvoorbeeld zoeken alleen naar PRG, TOS, TTP en GTP files als ze instellingen zoals het TOS fast-load bit veranderen. Controleer wat er gebeurt als u file extensies verandert en bewaar ALTIJD een backup kopie van de file onder de originele naam. Het is ook slim om ook een logfile bij te houden met de originele en de nieuwe naam.

Deel 5: Fontologie

Achteraf is GDOS nog niet eens zo slecht

Het stomste wat Atari ooit deed was GDOS maken - the Graphical Device Operating System (het grafisch I/O operating system), een met fouten vergeven capaciteit verslindende methode om letters van verschillend formaat en vorm op uw scherm en op het papier dat uit uw printer komt te krijgen. Het originele GDOS was snel vervangen door een minder fouten bevattende versie, maar die was even traag. Zelfs als uw computer geen enkel fantastisch font liet zien zorgde Atari's GDOS ervoor dat hij kroop in plaats van vloog.

In de acht jaar die verstreken sinds GDOS geïntroduceerd werd, hebben Atari en anderen geprobeerd de originele fout te verbeteren. Atari bracht bijna een nauwelijks verbeterd systeem genaamt FSM GDOS uit (voor Font Scaling Module) maar FSM was alleen maar verkrijgbaar bij een software ontwikkelaar als onderdeel van zijn tekstverwerker. Een kleinere versie genaamt Font GDOS kwam daarna en was bruikbaar. Codehead Software echter had de beste versie met G+Plus, een compleet herschreven vervanging voor de originele GDOS.

Nu releast Atari uiteindelijk een superieure versie van GDOS genaamt Speedo GDOS. Deze gebruikt fonts gemaakt door Bitstream, een belangrijk font-technologie-bedrijf. Bitstream fonts kunnen makkelijk worden geschaald van 1 punt (te klein om te zien)

Software

tot 144 punt (twee inch hoog), en ze drukken mooi af, zowel op het scherm als op iedere printer.

Maar wat heeft dit te maken met TeraDesk? Tera ondersteunt automatisch iedere versie van GDOS, laat u uit ieder niet-proportioneel font voor de tekst binnen zijn twee typen windows - het tekst viewer window en het desktop file-en-folder window. Tera geeft zelfs als u geen enkele versie van GDOS hebt gehstalleerd, de mogelijkheid te kiezen uit iedere grootte van de systeem fonts. Dit betekent dus dat gebruikers van Warp 9, de bijna onmisbare beeldschermversneller van CodeHead, elke van de tientallen Warp 9 fonts kunnen kiezen voor Tera's windows.

Alle Warp 9 fonts zijn niet-proportioneel, dat betekent dat alle letters en andere karakters de zelfde breedte hebben. Zelfs als dat er niet zo uitziet. (Slim gemaakte niet-proportionele fonts zoals Todd Cherry's CHERRYHI.FNT voor Warp 9 kunnen het oog makkelijk voor de gek houden.) Maar de meeste GDOS fonts zijn proportioneel; de M en W bijvoorbeeld zijn veel breder als de I en L. Dit geeft een professioneler voorkomen op het scherm en op papier. Helaas kan TeraDesk niets maken van proportionele fonts in zijn windows. (Bijvoorbeeld zou het niet weten waar de randen liggen als de karakters verschillende breedtes hebben.) Dus moet u kiezen uit de weinige "typemachine"-stijl fonts binnen de GDOS familie als u GDOS wilt gebruiken met TeraDesk.

Als u het bij de systeemfonts houdt en een TT gebruikt biedt TeraDesk zeven font grootten in plaats van drie. De ST heeft slechts drie systeem fonts en de TT vier, maar Tera gebruikt de drie basisgrootten om dubbel grote fonts te maken op de TT. De keuzen in punten zijn 8, 9, 10, 16, 18, 20 en 40.

Saluutschot

Laat een wat van u horen, enzo

Dit document is er een uit de serie genaamd "Secrets of .." ("Geheimen van ...") geschreven voor Atari gebruikers over de hele wereld. Het bevat behalve Geheimen van TeraDesk welke u zojuist gelezen hebt Geheimen van Flash, Geheimen van NeoDesk en Geheimen van WordPerfect. Nog op stapel staan onder andere Geheimen van de TT, Geheimen van de ST en Geheimen van TOS. Al deze lange tips en truiks documenten zijn gratis te downloaden op telecom service en computer bulletin boards maar ze schrijven zichzelf niet. Als u het goed vindt wat u leest zend me dan een brief via de gewone post of via e-mail en laat me dat weten. Als u in een gulle bui bent, ik zal dankbaar ieder stukje tijd op GENle accepteren en ik zal graag luisteren naar op- en aanmerkingen en speciaal uw suggesties zonder enige donatie er bij. Dit is geschreven om u te helpen om meer uit uw Atari te halen en als ik daarin maar een klein beetje slaag doe ik al iets dat de moeite waard is.

Public Domain

• TOS 1268 •

Z/W: POWERPAINT: een uitstekend tekenprogramma voor de ST met zeer veel extra functies die U zo vaak nodig hebt maar niet kunt vinden in Uw huidige tekenpakket. Dit programma beschikt over uitgebreide documentatie waardoor werken en aanleren van de functies nog minder moeite kost. Zeer gebruiksvriendelijk en handig in gebruik. Een uitgebreide handleiding wordt op disk meegeleverd. Natuurlijk zijn ook diverse fraaie voorbeelden op disk opgeslagen.

• TOS 1270 •

HP DESKJET UTILITIES: alle utils die een HP Deskjet eigenaar nodig heeft: alle printerdrivers voor de meest uiteenlopende CAD-pakketten en tekstverwerkers, maar ook diverse screendump- en initialisatie-tools.

• TOS 1271 •

K: SPECTRUM SLIDE SHOW: slideshow met veel plaatjes in SPX (Spectrum 512)-formaat. Zeer fraaie plaatjes met Barbarian/Conan-style sceneries met 512 kleuren tegelijk op het scherm. Zeer fraai.

• TOS 1272 •

Voor **Z/W: EISKALT II:** het vervolg op het spel EISKALT I. Nu nog meer actie, nieuwe levels en nieuwe hindernissen.

IXPLUS: denkspel waarbij de speelstenen gesorteerd moeten worden. Niet zo eenvoudig als het lijkt.

LEITUNGEN: Twee super spelen in een. Er moeten pijpstukken samengesteld worden om de vloed te beheersen. Zeer leuk!

PAC MAC: Pacmankloon met verassingen. Het is steeds weer een belevenis deze klassieker te spelen!

SINGLE: Rad van fortuin spel. Er moeten begrippen geraden worden. Bekend van de

TV. Het verschil hier is dat er geen koelkasten gewonnen kunnen worden.

• TOS 1273 •

GNU C++: Deze diskette hoort bij disk TOS1283.

• TOS 1274 •

VGB: 4 op een rij tegen de computer, variabele speelsterkte.

ASK-ME 3.0a: aanzienlijk uitgebreide versie. Het ondersteunt hiërarchische verbinding van tekst en graphics, zo dat men b.v. na het indrukken van een toets een andere pagina op het scherm komt. Zo kan men b.v. een tijdschrift, een quiz of een adventure maken. Talrijke voorbeelden (waaronder ook het bekende "wedden dat") zijn op de disk aanwezig. Vanaf V3.0a ook met geluidsondersteuning en comfortabele editor om zelf pagina's aan te maken.

• TOS 1275 •

GNU C++ is de eerste C-compiler voor de Atari ST waarmee het mogelijk is om object georiënteerd te programmeren. Het pakket omvat 5 diskettes boordevol gepackte data, waarop zich de GNU-C compiler 1.37 en de GNU C++ compiler 1.35 inclusief bibliotheken bevindt. Een depacker wordt ook meegeleverd. Veel demo's en talrijk hulpprogramma's zoals een debugger, een assembler en een Gulam shell maken de opstap naar object georiënteerd programmeren ook voor C-beginners eenvoudig. Voor de professionals is de complete bibliotheeksource meegeleverd, die aangepast en uitgebreid kan worden. De eenvoudige bediening van het ontwikkelingssysteem is mogelijk door de meegeleverde Gulam commando shell. Voor een complete installatie moet er 9MB op de harddisk vrij zijn. Ook heeft de Atari minstens 2MB geheugen nodig, zodat er lekker gewerkt kan worden. Bij deze disk horen disks: TOS1238•TOS1323•TOS1305• en TOS1295•

Public Domain

« TOS1276 »

TeX LASER printerfonts. High Resolution fonts om te gebruiken bij TeX 2.0 (disk «TOS1359» t/m «TOS1352»)

« TOS1277 »

TeX 24 NAALDS printerfonts. High Resolution fonts om te gebruiken bij TeX 2.0 (disk «TOS1359» t/m «TOS1352»)

«TOS1278»

Op deze diskette staan een groot aantal **Mint Utilities**. Onder andere voor het starten, wijzigen van de prioriteit en beëindigen van in de achtergrond draaiende programma's. Voor de communicatie tussen programma's kunt u gebruik maken van de pipeline utility. Met TOP kunt u de status van de verschillende processen opvragen. Mint is te vinden op ***ACN1352.

«TOS1279»

Superboot 7.4 Utilities. Op deze diskette staan een aantal programma's die het werken met superboot nog makkelijker maken: zoals een autofolder sorteerprogramma, een programma om plaatjes te converteren naar formaten die Superboot kan gebruiken. Met digl-edit kunt u de sample voor Superboot naar hartelust bewerken en aanpassen aan uw eigen wensen. Deze diskette hoort bij disk «TOS1288»

« TOS1280 »

SBP: Vaarbewijs: leer- en trainingsprogramma voor binnenvaart, zowel licht-, geluid- als vlagsignalen.

« TOS1281 »

TeX 9NAALDS printerfonts. Speciale High Resolution fonts om te gebruiken bij TeX 2.0 (disk «TOS1359» t/m «TOS1352»)

« TOS1282 »

CPX*jes, deze modulen kunt u gebruiken met het x-control panel, met onder andere een ASCII tabel en een clander.

ICOONTJES: uitgebreide bibliotheek met icoontjes voor gebruik met TOS 2.06 of de TERA DESKTOP.

« TOS1283 »

Op de diskettes «TOS1283»-«TOS1338» «TOS1273»-«TOS1267»-«TOS1264» en «TOS1224» staat het complete **GNU C++** (1.35) pakket. Het pakket bevat onder andere een compiler, een linker, symbool- en functiebibliotheken en natuurlijk veel voorbeeldprogramma's en handige utilities. De files staan in gecomprimeerde vorm op de diskettes die door het installatieprogramma op de eerste diskette kunnen worden uitgepakt.

« TOS1284 »

CLIPART VROUWEN 2: NOSTALGISCH / ROMANTISCH / SCHAT TIG : voor Uw DTP-pakketten en tekenprogramma's: op deze disk een hele serie plaatjes over alle mogelijke onderwerpen: o.a. 'banners' (koppen) die gebruikt kunnen worden als briefhoofd bijvoorbeeld. Op disk «TOS634» staan enkele utilities die U helpen bij het converteren van de verschillende beeldformaten naar een door U gewenst formaat.

« TOS1285 »

K: Deze disk verrijkt Uw **sexuele ervaring** enorm: gedurfd situaties worden vrij van schaamte openlijk beschouwd: nodigt uit tot navolging!

« TOS1286 »

HIGH-END 3.8: Computer Aided Loadspeaker Design: HIGH END neemt het hele rekenwerk over, die bij de zelfbouw van de meest verschillende luidsprekerboxen

Public Domain

voorkomen, waarbij ook met speciale eigenschappen van verscheidene luidsprekers rekening wordt gehouden. Daarvoor staat een grote gevensbank te beschikking. Zeer aanbevelenswaardig. Bij deze diskette hoort ook disk 'TOS1267'

« TOS 1287 »

CLIPART VROUWEN 1: ROMANTISCH EN MODERN: voor Uw DTP-pakketten en tekenprogramma's: op deze disk een hele serie plaatjes over alle mogelijke onderwerpen: o.a. 'banners' (koppen) die gebruikt kunnen worden als briefhoofd bijvoorbeeld. Op disk 'TOS634' staan enkele utilities die U helpen bij het converteren van de verschillende beeldformaten naar een door U gewenst formaat.

« TOS 1288 »

Superboot 7.4. Superboot is het programma voor de harddisk bezitter. Met dit programma kunt u tijdens het opstarten van de computer selecteren welke auto-folder programma's, accessoires en desktop.inf files moeten worden geladen. Tevens kunt u de functietoetsen definiëren met de meest gebruikte instellingen, en welk programma automatisch moet worden opgestart. Welke intro plaatjes en geluiden moeten worden gebruikt. Bij deze diskette hoort ook de utility diskette 'TOS1279'

« TOS 1289 »

ZX SPECTRUM EMULATOR: dit programma emuleert de ZX Spectrum op processor-niveau zodat alle programma's van de Spectrum zonder meer draaien. Een uitgebreide handleiding wordt op disk meegeleverd. Ook zijn op deze disk een grote collectie tools en utils opgenomen voor gebruik bij dit softwarepakket.

«TOS1290»

Op deze diskette en op disk 'TOS1292' vindt u een complete POSTSCRIPT-KLOON. Met **GHOST-SCRIPT** kunt u op uw ST of TT professionele Postscript documenten afdrukken in bijzonder hoge kwaliteit en op bijna iedere printer. Aanschaf van dure laserprinters is met dit programma niet meer nodig. Op diskette 'TOS1353' vindt u een aantal professionele fonts die u met dit programma kunt gebruiken.

« TOS 1291 »

TeX 2.0: hoort bij disk 'TOS1359'

« TOS 1292 »

Op deze diskette en op disk 'TOS1290' vindt u een complete POSTSCRIPT-KLOON. Met **GHOST-SCRIPT** kunt u op uw ST of TT professionele Postscript documenten afdrukken in bijzonder hoge kwaliteit en op bijna iedere printer. Aanschaf van dure laser printers in met dit programma niet meer nodig. Op diskette 'TOS1353' vindt u een aantal professionele fonts die u met dit programma kunt gebruiken.

« TOS 1293 »

EXTENDED FORM-DO()-LIB: versie 1.2 van de uitgebreide dialoogmanager. Vervangt de Form_do functie door een nieuwe veel krachtiger functie. Deze biedt: verschuifbare dialoogboxen, nieuwe buttons (Mac-like), dialoogbox bediening via het toetsenbord, correctie van beeldvormingen (med-res), UNDO-functie bij tekst-objecten, uitgebreide tekstfuncties (b.v. woordgewijs springen). Bevat de complete objectmodule, vele demo's en voorbeelden.

Public Domain

GETRIEBE: met dit programma kunnen tandwielkasten tot maximaal 3 assen en per as maximaal 3 tandwielen berekend worden. De uitvoer van de gegevens geschiedt volgens een technische tekening van de gekozen kast en de opgegeven gegevens. Na een succesvolle berekening en automatische controle op constructie fouten, wordt een snelheids- en toerentabel opgesteld.

BIEGETRAEGER: berekening van spanningen en elastische vervormingen van profielen geproduceerd uit diverse materialen o.a. hout en staal. Zes standaard profielen en acht belastingstoestanden zijn reeds bekend.

« TOS 1294 »

Calamus fonts 25, op deze diskette staan een groot aantal professionele Calamus fonts: Bodini Italic, Cyrillic Times, Gille Extra Bold Italic, Hebrew5, Lubalin, Manzan, Micro 90el, Polo, Sample02, Suizo Italic, Symbols en Univers Roman. Geef uw DTP werk een professioneler uiterlijk met deze Calamus lettertypen. Ideaal voor iedereen Calamus gebruiker!

« TOS 1295 »

Hoort bij disk «TOS1275»

« TOS 1296 »

ATTRIO: zet file-attributen.

KONV-RSC: converteert RSC-files in assembler sourcecode. Wie dat ooit met de hand heeft geprobeerd, weet dit te waarderen, goede documentatie.

SPEITEST: test het geheugen op fouten.

SEND-TO: zendt willekeurige strings naar de serie of parallele poort.

SPOOL-SPX: krachtige spooler die met behulp van een CPX (X-control utility) geconfigureerd kan worden. Uitgebreide mogelijkheden zoals redirection en 'fastprint' (directe aansturing van de printerpoort),

starten van het printen op een te bepalen tijd.

DISKVIEW: Disk tool als accessoire. Laat vrije schijfruimte zien, maakt het mogelijk om met wildcards te wissen, formateert en maakt folders.

« TOS 1297 »

Cubase Utilities o.a. 14 complete drum-sets, 22 mixen en 4 uitstekende IPS-modules voor de meest gangbare synthesizers. Een must voor de Cubase bezitter.

« TOS 1298 »

Z/W: **RUSHES:** afsprakenagenda voor lange en middellange termijn planning. Een ding per dag.

TERMIN 6: Siegfried Weckmans zesde versie van z'n afspraakplanner laat zien dat het programma een rijk verleden heeft. In deze versie zijn er weer nieuwe mogelijkheden bijgekomen.

WALTER: Flexibele database. De vrije makerinstelling in de eigen editor, een trefwoorden catalogus, vergelijkingsoperatoren, zoekfuncties, enz. zorgen voor talrijke toepassingen, zoals literatuur-, adres-, diskette-, of CD- databases.

« TOS 1299 »

FSEL: comfortabele filesselector, die de standaard filesselector vervangt. Volledig nieuw in FSEL zijn b.v. het laten zien van de boomstructuur en de mogelijkheid meerdere extensies tegelijkertijd te gebruiken.

CALL-TTP: uitbreiding van de TTP-commandoregel met: meer tekens, geen conversie naar hoofdletters, I/O redirection (TTP regels vanuit een file laden) als ook een stopwatch voor uitvoeringstijd controle.

PIPI 1.1 Filefinder programma om snel files te zoeken op diskettes en harddisk.

MEGAFREE: Geeft vrije geheugen (tot 10 Mb).

Public Domain

D-INFO-N: geeft informatie over drives en files.

MINIWERT: helpt bij de maandelijkse boekhouding en BTW berekeningen bij kleine bedrijven.

SATELLIT: Tool met diverse mogelijkheden: Simulatie van RAM grootten (Daarmee kan met bijv. een MEGA4 een 520 gesimuleerd worden), files laten zien/printen/formatteren/copieren.

STENLARGE: Grootbeeld emulator voor de MEGA STE. Als de muis aan de beeldrand komt word het beeldscherm razend snel gescrold. Het slimme alternatief voor grootbeeld monitors.

SPLIT-IT: splitst files in willekeurig veel delen en voegt deze later weer samen. B.v. interessant om grote files (>720K) op diskettes te copieren.

« TOS 1300 »

TeX HP DeskJet printerfonts. High Resolution fonts om te gebruiken bij TeX 2.0 (disk «TOS1359» t/m «TOS1352»)

« TOS 1302 »

TeX 2.0: hoort bij disk «TOS1359»

« TOS 1303 »

FRUITS: Actierijk spel waarbij verschillende fruitsoorten moeten worden verzameld. Men wordt daarbij achtervolgd door monsters en men moet oppassen dat er geen fruit op je kop valt. Het spel idee komt van diamond Minder, maar is hier verder uitgewerkt. (TOS 1.02)

SCHADEGIE: Vier op een rij variant. Verschillende speelsterktes, eenvoudige bediening, altijd goed voor een spelletje.

« TOS 1304 »

Calamus fonts 24, op deze diskette staan een groot aantal professionele

Calamus fonts: Albatros, Black chancery, Brody Engraved, Counter, Cyrillic, Gille Extra Bold, Hebrew2, Klardonh, Letter Gothic, Lubaline thin Regular, Manzan, Medici, Micro 75 en Nordic. Geef uw DTP werk een professioneler uiterlijk met deze Calamus lettertypen. Ideaal voor iedere Calamus gebruiker!

« TOS 1305 »

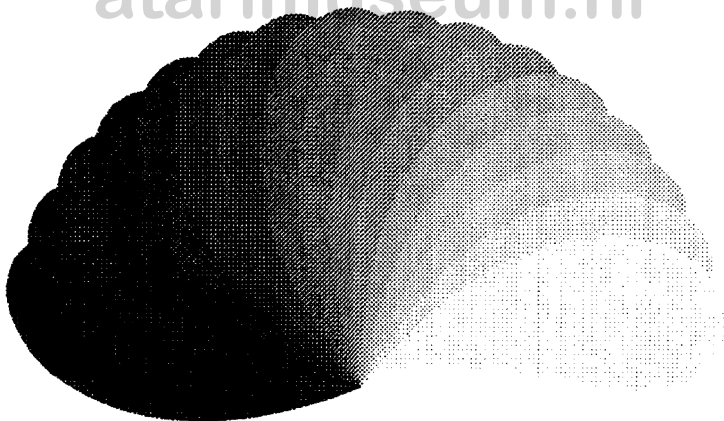
Hoort bij disk «TOS1275»

« TOS 1306 »

Calamus fonts 22, op deze diskette staan een groot aantal professionele Calamus fonts: Andromed, Benjicaps, Calligraphy, Cartwriter, Cyrillic italic, Eding Ultra Condensed, Flintstone, Fancy chancery, Judas, Math, River, Swiss 60, Umbrage en Zaleski caps. Geef uw DTP werk een professioneler uiterlijk met deze Calamus lettertypen. Ideaal voor iedere Calamus gebruiker!

« TOS 1308 »

SPACOLA: Als intergalactische handelsreiziger moet u de aardse ruimtestationen in het melkwegstelsel van de nodige producten voorzien. Helaas zijn er ook nog die gemene piraten, die hun smokkelwaar vervoeren. Hun ruimteschepen moeten worden vernietigd en de bemanningen kunnen tegen een beloning, die door de United Galaxy Police op hun hoofd werd gezet, uitgeleverd worden. Opwindend actie spel, met goede grafiek, muziek, precieze besturing. Zonder hanboek (Spacola Sterrenatlas) vindt men haast geen ruimtestationen, maar kan men zich op wilde vuurgevechten met de piraten uitleven.

Kleurkopieën

aantal		formaat A4	formaat A3
1 -	9	2.75	3.95
10 -	24	2.45	3.70
25 -	74	2.25	3.45
75 -	99	2.00	3.20
100 -	149	1.90	2.95
150 -	199	1.80	2.80
200 -	499	1.70	2.60
500 -	999	1.50	2.50
1000 -		1.00	2.25

* Prijzen zijn incl. 17.5% B.T.W.

Wij kopiëren zelfs ook op 170 grams papier, hiervoor geldt een toeslag van 0.20 per kopie.

Tevens is het mogelijk om kleurkopieën op overheadsheets te maken. Dit kost u 4.50 per stuk.

Boulevard 1945 nr. 276
7511 AH Enschede
Telefoon: 053 - 312668
Telefax: 053 - 312060

Recensie

ST Computer nummer 7, juli 1993

In dit nummer: MIDI, AES voor de Falcon, SpeedoGDOS en Chagall.

SOFTWARE

Chagall

Trade iT noemt zijn nieuwste grafische software naar de Russische schilder Chagall. Chagall oriënteert zich aan programma's als Photoshop en Painter. Het programma draait op ST(E)/TT/Falcon in alle resoluties. Chagall heeft een moderne bedieningsmethode die gebruik maakt van dialogen in vensters: de toolboxen. De werktuig-box bevat 12 instrumenten voor toucheren, tekenen en verven met uitgebreide instelmogelijkheden. De masker-box werkt met 8-bit maskers die met verschillende instrumenten kunnen worden gekombineerd. De special-box biedt lineaire of driehoeks- kleurverloop, zo'n verloop kan gedeeltelijk transparant zijn of een gemaskeerd deel betreffen. Verder zijn er diverse filters en LUT-digrammen. De blok-functies omvatten ook schalen, roteren. Bekende beeldformaten als TIF, ESM, GIF, IFF en IMG worden ondersteund. Prijzen grijswaarden-versie DM 399, kleurversie DM 799.

Score Perfect Professional 2.0

Van het notenprogramma Score Perfect Pro is versie 2 uitgekomen. Voorzelen zijn: intuïtieve bediening, goede printuitvoer, omvangrijke functies, Signum fonts inzetbaar. Nadelen: overlappende menu's, problemen met MultiTOS.

ACS Pro

Van het programma Application Construction System is de professionele uitvoering uitgekomen. Dit programma, waarmee op resource-konstruktie vergelijkende wijze een applicatie kan worden opgebouwd, is in de pro versie uitgebreid met externe modules. Prijs DM 398.

Phase 4

Deel 3 behandelt de render programma's Xenomorph, Cybercolor en Genesis.

Idealist

Met sharewareprogramma Idealist is het mogelijk om teksten in kolommen of met een kantlijn netjes op papier te krijgen.

MIDI-COM

In deze test wordt het netwerk programma MIDI-COM onder de loep genomen. Op de desktop verschijnt één icoon (drive M) waarbinnen andere computers via directories Rx met

Recensie

daarbinnen directories Ax..Px voor de diverse partities bereikbaar zijn. Printen over het net is mogelijk. Prijs DM 99.

GRONDSLAGEN

MIDI

Atari werd vanwege de ingebouwde MIDI-poort en het besturingssysteem snel een van de meest ingezette computers voor muzieksystemen. Met de Falcon kan deze toonaangevende positie verder worden uitgebouwd. In dit artikel worden de ontwikkelingen nader onderzocht. Er wordt ingegaan op verschillende synthesizers, de MIDI poort, het aansluiten, MIDI-kanalen, welke synthesizer?, multitimbral, programmering, aanslagdynamiek, effecten en de MIDI-uitvoering.

AES voor de Falcon

Deel 1 van deze serie handelt over nieuwe AES-functies voor de Falcon (TOS 4.00 en 4.01). Ditmaal wordt behandeld hoe men pop-up menu's opzet en aanroept, met gebruik van de functies menu_popup, menu_attach, menu_istart en menu_settings.

SpeedoGDOS

Na lang wachten is de nieuwe uitbreiding op het besturingssysteem beschikbaar: SpeedoGDOS. Als opvolger van GDOS worden naast pixelfonts ook vektorfonts ondersteund. Deel 1 van

deze serie gaat in op de installatie en de achtergronden van Speedo. Hierbij worden ook de files assign.sys en extend.sys beschreven en de accessoire voor het instellen van drivers, de keuze van fonts en het gebruik van het cache geheugen.

Dataverlies - nou en?

Het laatste deel (4) van deze serie behandelt rootsectoren, partitie informatie als GEM, BGM en XGM, en hoe een en ander te vinden/herstellen is bij bootproblemen.

PROGRAMMERING

Vensteruitvoer in Modula 2

De systeemmodule TermWindow wordt gebruikt om snel een uitvoer in een venster te verkrijgen.

PC-muisdriver voor Atari

In assembler wordt een driver voorgesteld om een seriële muis aan de Atari te bedienen.

SPELLETJES

De hier beschreven spelletjes zijn allen voor ST/STE.

Special Forces - strategie simulatie over een commandotroep die krijgsgevangenen moet bevrijden of tegen scud-raketten vechten.

Recensie

Risky Woods - aktiespel over een krijger die door wouden wordt gestuurd om versteende monikken te bevrijden.

Goblins 2 - Aktie-avonturenspel met een trio trollen.

Ween - Aktie-avonturenspel in een sprookjeswereld met de magiër Ween.

Johan Meijer

Recensie

ST Computer nr. 8, augustus 1993

Dit is het eerste nummer sinds het samengaan van ST-Computer en ST-Magazin. Dit uit zich in een iets andere indeling van rubrieken (programmering is ondergebracht bij grondslagen) en de toevoeging van de rubriek DTP. De hoofdartikelen in dit nummer zijn: Typografie, Multimedia, PixArt en 17" kleurenmonitoren.

DTP

In deze nieuwe rubriek komen een aantal zaken aan bod die te maken hebben met DeskTop Publishing. Deze worden onderverdeeld in: typografie, nieuws, interview, rapportage en tips & truuks.

Typografie

Dit artikel gaat in op de opbouw en het gebruik van karaktersets.

Nieuws

Hierin wordt er melding gemaakt dat Didot Pro overgaat in DA's Layout; voor Calamus is de font-jongleur module verschenen; van TypeArt (de font-editor voor Calamus) komt een update uit.

Interview

Dit werd gehouden met R. Thiel van DMC.

Raportage

De rapportage handelt over DTP in Frankrijk.

Tips & truuks

Deze gaan over TypeArt en Calamus.

SOFTWARE

PixArt

In een eerder nummer werd PixArt al voorgesteld, ditmaal wordt het pixel-geörienteerde tekenprogramma van Omikron nauwkeuriger onder de loep genomen. Voordelen van het programma zijn: loopt onder alle TOS-versies, in alle resoluties, heeft snelle blokfuncties, met ondersteuning van vele beeldformaten en grafiktablets. Nadelen: geen beeldkonvertering bij veel kleuren, problemen met TIFF-plaatjes, een simpele teksteditor waarbij alleen Signum fonts kunnen worden gebruikt. Prijs DM 298.

Overlay

Het programma Overlay van Overscan verdient de omschrijving presentatie

Recensie

en multimedia-software. Het programma biedt naast animatie en geluid, in verbinding met een genlock-interface, de mogelijkheid tot complete videobetitelings. Beelden kunnen in een animatie worden omgezet door richting en aantal stappen in te voeren. De animatie kan worden gesynchroniseerd met geluidssamples. Verder zijn er allerhande overvloeieffekten en teksteffekten met SpeedoGDOS-fonts, waarbij bijv. een tekst uit de achtergrond wordt gestanst. Van dit programma is ook een demoversie verkrijgbaar. Overlay kost DM 199.

Twist

Van Maxon komt de database Twist met als kenmerken: gebruikersvriendelijk, flexibel en snel. De opzet biedt vele mogelijkheden, bijv: verplicht invoerveld, invoer controle, berekening bij een uitvoerveld. De velden worden in een masker opgenomen, aan te vullen met teksten, beelden en radio-buttons. Twist helpt bij het importeren t.a.v. het formaat. Er kan worden opgezocht met een combinatie van velden. Een rapport kan grafisch worden opgebouwd, eventueel aangevuld met statistische berekening. Twist bevat een eigen editor voor seriebrieven. Prijs DM 298.

Data 4.0 Professional

In dit artikel wordt ingegaan op alle verbeteringen en uitbreidingen van versie 4.0 van het technisch wetenschappelijke programma Data. Hier-

mee kunnen meetwaarden in grafieken worden weergegeven. Data 4.0 heeft een eigen tabelleneditor; lineaire, logaritmische of polaire assen; keuze voor kurves, balken en markers; regressie-, approximatie- en interpolatiealgoritmen; De weergave is objektgeoriënteerd. Uitvoer loopt via GDOS. Data 4.0 benodigd minimaal 2 MByte RAM.

MPE II

MPE is een printlayoutprogramma. Voordelen zijn: zeer gedetailleerd, vector- en pixelgeoriënteerd, snelle uitvoer, professioneel inzetbaar (1/720"-resolutie). Nadelen zijn: niet GEM-konform, moeilijk handboek, kleine bibliotheek en geen autorouter.

That's Write 3.0

Van de tekstverwerker That's Write is versie 3.0 verschenen. Het programma heeft als voordelen: een groot aantal functies, eenvoudige bediening, hoge betrouwbaarheid, goede uitvoer dankzij Speedo-fonts en goede spellingcontrole en afbrekshulp. Als nadelen zijn te noemen: het ontbreken van UNDO en de grafische import van alleen IMG. Prijs DM 398.

DigiTape

De Falcon onderscheidt zich van andere computers door de ingebouwde AD en DA-converter voor digitalisatie in 16 bit en de DSP 56001 die met 32 MHz klankveranderingen in realtime bere-

Recensie

kend. DigiTape van Trade iT is een van de eerste programma's die deze mogelijkheden gebruiken. DigiTape maakt gebruik van een hardware beveiliging, is verder eenvoudig te installeren. DigiTape is modulair opgezet, met online-effecten, track copy en mixer. Er is harddiskrecording mogelijk tot 6 kanalen. Prijs minder dan DM 200.

HARDWARE

17" monitoren in test

Bij een grafische omgeving als GEM op de Atari kan een beeldscherm niet groot genoeg zijn, vooral wanneer programma's voor elke actie een venster gebruiken, of voor MultiTOS met meerdere programma's op één scherm. In deze test worden 10 stuks 17" kleurenmonitoren getest. Gekeken wordt naar de bedieningsmogelijkheden, de beeld- en lijnfrekwenties en de bandbreedte, de beeldkwaliteit en of de monitoren voldoen aan de stralingsnorm. Getest zijn de volgende monitoren: AcerView 76i, ADI Microscan 5A, Mitsubishi Diamond Pro 17, Elzo Flexscan F550IW, NEC Multisync 5FGc, Panasonic PanaSync Pro 5, Qume Crystal Screen QM870LRM, Samtron SC726V, Targa TM1710NLD en Taxan MV875LRM. In deze test komt duidelijk naar voren: goede waar is duur. Als beste komt de Panasonic uit de test. Goede middenklassers zijn ADI, Qume en Acer. Goedkope monitoren van Targa en Samtron zijn kwalitatief duidelijk minder.

ZyXel 1496E+ Modem

Modems van de firma ZyXel zijn zeer geliefd. Ditmaal wordt de 1496E+ high-speed modem nader bekeken. Deze zit in een losse kast met 12 status leds en schakelaars voor answer/originate en data/voice. De baudrate bedraagt maximaal 19200 Baud (de ST benodigd dan een aparte seriële interface voor 38400 Baud). De test met 16800 Baud liep vlekkeloos, ook met faxverkeer (9600 of 14400 Baud). Bijzonder is de voice optie ofwel het gebruik als antwoordapparaat met digitaal geluid. Prijzen: 1496E DM 800-900, 1496+ DM 1000.

GRONDSLAGEN

Multimedia

Het begrip multimedia is het slagwoord voor de jaren '90. In dit artikel wordt onderzocht of de Falcon daarmee trefend kan worden beschreven. Onder multimedia wordt verstaan het interactieve gebruik van verschillende communicatiemiddelen als video, film, graphics, spraak, muziek, geluid, beelden en teksten geïntegreerd in een personal computer. Het artikel behandelt diverse begrippen, datacompressie en hardware met vergelijking met andere computers. Als conclusie komt naar voren dat de Falcon daadwerkelijk als basissysteem geschikt is (i.t.t. de PC zijn vele uitbreidingen al in de Falcon aanwezig) echter voor True-Color is een extra kaart nodig.

Recensie

MultiTOS voor beginners

Deel 1 van deze serie gaat over de installatie, geheugenbeveiliging, directories en de mint.cfg file.

EBV

Deel 2 over elektronische beeldverwerking handelt over de CD-technologie, kleurinformatie, paletten, regelscanners, 3 x grijswaarde = 1 x kleur, het GDPS concept, de trommelscanner, alternatieven en de kodak-CD.

Speedo Gonzales

Deze serie, waarvan hier deel 2, gaat over SpeedoGDOS. Behandeld worden de nieuwe VDI-functies waarmee instellingen kunnen worden opgevraagd of worden gemaakt.

AES voor de Falcon

Deel 2 over de nieuwe AES-functies op de Falcon handelt over submenu's.

SPELLETJES

In de rubriek spelletjes (voor ST/STE) worden ditmaal besproken:

Street Fighter II, actie-arcade spel met een toernooi voor 8 straatvechters, 10 levels met fraaie graphics en geluid.

Creatures, jump'run spel met fuzzy-wuzzys die gered moeten worden.

B17 - Flying Fortress, historische simulatie van de bekende bommenwerper B17, met 25 militaire missies.

Draednoughts, zeeslag simulatie met schepen van de Britse marine uit de 1ste wereldoorlog.

McDonal Land, jump'run spel met 7 werelden, waarin Mick en Mack reclamemiddelen moeten verzamelen.

Johan Meijer

Postbus 1406
7600 BK Enschede

Gebruikersvereniging
ST OOST Nederland

Bijeenkomst

Spelletjes

Public Domain

MIDI

Vraagbaak

Demo's

UITNODIGING:

Elke 1ste dinsdag van de maand
is er een bijeenkomst
van 20.00-22.00 uur
in speeltuin 't Heelal
Jupiterstraat 29 in Enschede

De toegang voor leden is gratis

OK

Inlichtingen: Hans Wessels
Martin Baars

05490 - 21622
053 - 301615